

بررسی تغییرات جمعیت تریپس پیاز (*Thrips tabaci* L.) و تأثیر آن روی غده‌دهی و عملکرد ارقام انتخابی پیاز در اصفهان

کلانچی، مریم، مصطفی مبلی و رحیم عبادی

دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان

پیاز از جمله گیاهان بومی کشور می‌باشد که در سطح وسیع کشت شده و در تمامی طول دوره رشد و نمو در مزرعه و پس از برداشت مورد حمله عوامل مختلفی قرار می‌گیرد که سبب کاهش کمیت و کیفیت محصول می‌گردد. از جمله آفات مهم آن تریپس پیاز می‌باشد. به منظور بررسی و مقایسه نوسان جمعیت تریپس پیاز و تأثیر آن روی برخی صفات زراعی از جمله غده‌دهی و عملکرد آن، ۹ رقم پیاز که از لحاظ خصوصیات زراعی و انبارداری برتری خود را در سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۷۹ در منطقه اصفهان نشان داده بودند، انتخاب شدند و در دو آزمایش جداگانه (سمپاشی شده و سمپاشی نشده) به صورت کرت‌های خرد شده در

زمان در قالب بلوک‌های کامل تصادفی با چهار تکرار در مزرعه کشت گردیدند. نمونه‌برداری برای اندازه‌گیری تعداد تریپس، وزن تر، وزن خشک و نسبت غده‌دهی بوته‌ها به صورت هفتگی انجام گردید. پس از برداشت، میزان عملکرد و تأثیر سمپاشی روی آن در ارقام مورد آزمایش بررسی شد.

سمپاشی باعث کاهش جمعیت آفت، افزایش وزن تر و خشک بوته و کاهش نسبت غده‌دهی به طور معنی‌داری گردید. بررسی حاضر نشان داد بین ارقام مختلف از نظر تراکم جمعیت تریپس اختلاف معنی‌داری وجود داشت. رقم فرمز آذرشهر دارای بیشترین تراکم آفت و ارقام سفید قم و سفید ابرکوه دارای کمترین تراکم آفت در مقایسه با سایر ارقام مورد آزمایش بودند. همچنین بررسی صفات زراعی نشان داد که ارقام مختلف پياز از نظر وزن تر، وزن خشک و نسبت غده‌دهی دارای اختلاف معنی‌داری با یکدیگر بودند. رقم محلی کوار دارای کمترین وزن تر و خشک در بوته و عملکرد در بین ارقام آزمایش شده بود. رقم سفید قم دارای بیشترین وزن تر در بوته و عملکرد بود.

اثر متقابل سمپاشی و رقم روی صفات مختلف معنی‌دار بود. بدین مفهوم که تأثیر سمپاشی روی این صفات تابع رقم می‌باشد. مقایسه صفات در زمان‌های مختلف نمونه‌برداری نشان داد که تفاوت بین تعداد تریپس در هر بوته، وزن تر و خشک بوته و نسبت غده‌دهی بوته در زمان‌های نمونه‌برداری معنی‌دار بود. به طوری که در ۱۴ مرداد (۱۳۰ روز پس از کاشت) بیشترین تراکم آفت مشاهده شد. صفات زراعی مورد بررسی نیز به مرور زمان افزایش نشان دادند. اثر متقابل سمپاشی و زمان نمونه‌برداری روی اکثر صفات اندازه‌گیری شده معنی‌دار بود. یعنی تأثیر سمپاشی در زمان‌های نمونه‌برداری متفاوت بود.

بررسی همبستگی بین صفات اندازه‌گیری شده در این تحقیق نشان داد که تعداد تریپس در هر بوته با نسبت غده‌دهی همبستگی منفی داشت.